



Een beheersplan voor de Unitas Tuinwijk



BIJLAGE 8.10

VADEMECUM

NAAM VAN HET ONROEREND ERFGOED:

Unitaslaan 3-129 en 120-122
Adelbert Kennisplein 1-19
Charles Philiplaan 1-7 en 2-8
Heirmansstraat 1-5 en 2-8
Oudedonkiaan 2-24 en 1-133

LIGGING:

Antwerpen - Deurne

BESCHERMINGSBESLUIT:

1845 d. 27/10/1982,
bescherming van Unitas tuinwijk als stadsgezicht
3915 dd. 06/09/2002, Unitaslaan 120-122:
uitbreiding Unitaswijk

BEHEERSPLAN OPGEMAAKT DOOR:

Stad Antwerpen
Grote Markt 1
2000 Antwerpen
+
ERFGOED & VISIE BVBA
Lierselei 84
2390 Malle

OPDRACHTGEVER:

Stad Antwerpen
Grote markt 1
2000 Antwerpen

Vademecum

Aerogel: is een product op basis van silicium-hydrogel, de gemiddelde dichtheid van 0,001 mg/cm³ is de laagste dichtheid voor een stof ooit gemeten en de warmtegeleidingscoëfficiënt ligt op 0,011 W/m·K) bij 20°C. Dit is extreem laag, daarmee is het een zeer effectief isolatiemateriaal.

Anker: ijzeren (of houten) bouwonderdeel om constructiedelen (muren, balken, stijlen) aan elkaar te bevestigen en voor uitwijken te behoeden.

Bastaardmortel: mortel bestaande uit kalk en zand met een bijvoeging van tras of portlandcement om een waterdichte specie te krijgen. Bij de Unitaswijk komt dit overeen met de oorspronkelijk gebruikte mortel, die in de onderste drie rijen baksteenmetselwerk gebruikt is en grijs gekleurd is.

Beraapt: cfr. bepleisterd maar dan met een ruwe structuur.

Boeiboord: opstaande kant van een houten dakgoot of kroonlijst.



Bouw fysische tekorten: gebreken die inherent verbonden zijn met het gebruikte bouwonderdeel (bouw materiaal of verbindingstechnieken). Dit kan bijvoorbeeld het gebruik van minder sterke houtsoorten zijn.

Daklijst: stenen of houten lijst boven aan een muur aan de voet van een dakvlak.

Dakvlak: hellend vlak in een dak.

Decapant: afbijtmiddel (in dit geval voor verf)

Gesmoorde baksteen: baksteen die 'gesmoord' is tijdens het bakken en daardoor een donkergrijze kleur heeft. Bij het 'smoren' wordt de oven op het einde van het bakproces dicht gestopt (dus onttrokken van zuurstof) en wordt er voor veel rookontwikkeling gezorgd. Hierdoor wordt de rode kleur van bakstenen en dakpannen grijs.

Getrokken glas: historisch glas dat letterlijk uit een 'bad' vloeibaar glas werd getrokken. Het glas vertoont vaak onregelmatigheden en heeft hierdoor andere uitzichten en reflecties dan modern float glas.

Glaslat: al of niet geprofileerde lat, welke in de glassponning wordt aangebracht om een glasruit vast te zetten. Een glaslat heeft dus dezelfde functie als stopverf maar heeft een strakker uiterlijk.

Glassponning: groef of keep waarin het glas ingebracht is.

Gording: houten ligger, aangebracht in de lengterichting van een kap, waarvan de twee korte zijden evenwijdig zijn aan het dakvlak. Een gording is doorgaans ingebracht in een dakspant.



Granulaat: materiaal in korrelvorm

Groendak: een dakbedekking die hoofdzakelijk bestaat uit levende planten.

Legmortel: de mortel waarmee bakstenen vermetsteld worden (in tegenstelling tot voegmortel die nadien ingebracht wordt om de voegen af te sluiten).

Lintvoeg: horizontale voeg tussen twee lagen metselwerk.

Mansardedak: dak met steile ondervlakken en licht hellende bovenzakken, gebroken kap.

NCS-code: (Natural Colour System) kleurcode

Nokpan: gebogen dakpan ter afdekking van de naad tussen twee dakvlakken op de nok van een dak.



Noordboom: gebogen dakpan ter afdekking van de naad tussen twee schuine dakvlakken.



Oospronkelijke toestand: verwijst naar de oprichtingsfase van een gebouw, betekent niet de toestand bij aankoop van een woning.

Onderpui: gevelzijde van de onderbouw van een huis. Onderscheidt zich vaak doordat zij met een ander materiaal bekleed is of grotendeels bestaat uit een houten raamwerk, dat met hout en glas gevuld is. Bij de Unitaswijk bestaat de onderpui uit baksteenmetselwerk.

Ontspiegeld glas: behandeld glas waarbij de reflectie weggenomen is

Parement: muurbekleding in baksteen

Post: verticale stijl van een raam- of deurkozijn.

Profilering: het profiel van een bouwdeel is de doorsnede van het onderdeel.

Kathedraalglas: gekleurd ondoorzichtig glas met een fijn lijnenpatroon, gemaakt door er direct na het gieten een patroon in te rollen.

Keienbeton: beton met keien in verwerkt en waarbij deze keien tot aan de oppervlakte van het beton duidelijk zichtbaar zijn.

Keper: houten rib (in dakconstructies lopende van nok tot dakvoet)



Kilgoten: goot in de inspringende hoek waar twee dakvlakken elkaar ontmoeten.

Kipraam: een raam dat naar binnen of naar buiten gekipt kan worden om dit halfopen te zetten.

Klampsteen: onregelmatige baksteen (gebakken ten zuiden van Antwerpen)

Knikpan: machinaal vervaardigde dakpan die dient om bij een gebroken kap de overgang van het steile naar het vlakkere dakdeel af te dekken.

Kraal: ronde rand aan zinken goot of daklijst.

Kroonlijst: de bovenste uitspringende lijst aan de bovenzijde van de gevel.

Linteel: ondersteunende draagbalk boven een deur- of raamopening (ook: latei)

Mandelige schouw: gemeenschappelijke schouw

Merwe basalt: soort basaltsteen

(bakstenen) Plint: stootlijst in steen onder langs de gevel

Restauratiepremie: Voor maatregelen, werken of diensten die noodzakelijk zijn voor het behoud of de herwaardering van erfgoedkenmerken en -elementen van beschermd onroerend erfgoed, kan je een erfgoedpremie aanvragen.

Roede: dunne houten (ook 'kleinhout' genoemd) of metalen staaf, horizontaal en verticaal in een raam geplaatst, waarin glasruiten worden bevestigd.

Rooilijn: door de overheid vastgestelde scheidingslijn tussen openbare en private grond.

Spuwer: uitmonding van een goot waardoor (overtollig) water buiten de gevel van het gebouw kan wegstromen.

Stijl: verticaal deel van een deur- of raamkozijn (ook in steen), hetzij als (zij)post, hetzij als middenstijl.

Stopverf: mengsel van lijnolie en krijt, gebruikt om ruiten in een glassponning vast te zetten en gaten in hout te dichten.

Tras: fijngemalen tufsteen die als toeslag bij een metselmortel wordt gevoegd.

Vlaams verband: metselverband met in iedere laag afwisselend strek en kop. In opvolgende lagen liggen de koppen juist boven de strekken in de vorige laag.



Vergaarbak: (in de Unitaswijk zinken) bak waarin het water uit een dakgoot wordt verzameld. Hieruit wordt het water afgevoerd in een hemelwaterafvoer.



Vernieten: bevestigen met nietjes

Voetschraper: ijzeren staaf om onderkant van de schoenen schoon te vegen.

Woongroep: woninggroepen onder één dak

Definities volgens het Agentschap Onroerend Erfgoed

Enkele definities uit het Onroerenderfgoeddecreet en Onroerenderfgoedbesluit art. 2.1.

Beheer: het geheel van maatregelen, werkzaamheden en handelingen die erop gericht zijn de erfgoedwaarden van een onroerend goed in stand te houden of te herstellen.

Beheersmaatregel: het werk, de dienst, of de handeling die de zakelijkrechthouder of beheerder in het kader van een beheersovereenkomst verricht, laat verrichten of achterwege laat, afhankelijk van de beheersdoelstelling.

Beschermd stads- of dorpsgezicht: een stads- of dorpsgezicht dat voorlopig of definitief beschermd is overeenkomstig hoofdstuk 6 (van het Onroerenderfgoeddecreet).

Erfgoedelementen: de structurele en visuele componenten die de eigenheid van het onroerend erfgoed bepalen en die de waarden vormen die aan de grondslag liggen van een bescherming.

Erfgoedwaarde: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische technische waarde, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen en de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen.

Forfaitaire werkzaamheden: de werkzaamheden of diensten, opgenomen in een door de minister vastgestelde lijst, die op forfaitaire basis overeenkomstig de bedrage, vermeld in die lijst, in aanmerking komen voor de toekenning van een erfgoedpremie.

Monument: een onroerend goed, werk van de mens of van de natuur of van beide samen, met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen van algemeen belang wegens de erfgoedwaarde(n).

Onroerend erfgoed: het geheel van archeologische sites, monumenten, cultuurhistorische landschappen en stads- en dorpsgezichten.

Premienemer: elkeen die opdrachtgever is van de beheersmaatregelen, werkzaamheden, diensten, voorafgaande onderzoeken of de opmaak van het beheersplan en die de kosten ervan draagt.

Stads- of dorpsgezicht: een geheel van een of meer monumenten en/of onroerende goederen met omgevende bestanddelen zoals beplantingen, omheiningen, waterlopen, bruggen, wegen, straten en pleinen, van algemeen belang wegens de erfgoedwaarde.